

crne gore

**INFORMACIJA
O POŠTOVANJU USLOVA IZ
ODOBRENJA ZA EMITOVANJE
IZDATIH NEPROFITNIM
EMITERIMA**

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02-633/24-429
Podgorica, 01.04.2024. godine

Zakonski okvir

Članom 72 Zakona o elektronskim medijima¹ (u daljem tekstu: Zakon) propisano je da status neprofitnog emitera utvrđuje Savjet Agencije za elektronske medije prilikom dodjele prava na emitovanje. Neprofitni emiteri mogu biti samo obrazovne ustanove, vjerske, studentske, učeničke i nevladine organizacije registrovane najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva za sticanje statusa neprofitnog emitera.

Neprofitni emiter je emiter koji dnevno objavljuje najmanje 50% sopstvene proizvodnje informativnih, kulturnih, obrazovnih i zabavnih sadržaja, pri čemu najmanje 25% dnevne produkcije mora služiti zadovoljavanju informativnih, obrazovnih, naučnih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba javnosti i na njega se primjenjuju odredbe zakona koje se odnose na programske obaveze javnih emitera.

U programima neprofitnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 10% (šest minuta) po satu emitovanog programa, odnosno više od 15% (devet minuta) oglasa i telešopinga.

Programska osnova opšteg radijskog programa sadrži programsku šemu kojom se određuje: vrsta programa, odnosno njihovo razvrstavanje u pojedine grupe, predviđeni kvantitativni odnos između pojedinih grupa sadržaja, predviđeni maksimalni opseg oglasnih sadržaja, predviđeni obim sopstvenih audiovizuelnih djela, vrijeme emitovanja (Član 56 Zakona).

Članom 58 Zakona propisano je da je emiter dužan da, u pisanoj formi, o svim značajnijim planiranim promjenama strukture radijskog ili televizijskog programa koje emituje zatraži saglasnost Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija). Značajnija promjena strukture programa, u smislu ove odredbe, je svaka promjena koja predstavlja izmjenu veću od 10% strukture programa na osnovu koje je dobijeno odobrenje za emitovanje. Zakon je takođe propisao da Agencija može emiteru uskratiti saglasnost za promjenu strukture programa ukoliko utvrdi da bi u području koje se

¹ Zakon o elektronskim medijima („Sl. list CG”, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16, 92/17, 82/20).

pokriva određenim radijskim ili televizijskim programom došlo do nedostatka određene vrste programskih sadržaja za koje je emiter dobio odobrenje za emitovanje.

Saglasno članu 100 Zakona, obim i struktura programskih sadržaja podnosioca prijava na konkurs za raspodjelu radio-difuznih frekvencija predstavlja jedan od kriterijuma za odlučivanje po javnom konkursu.

Poglavljem 2 „Struktura programa i druge programske obaveze“ iz Odobrenja za emitovanje, propisano je da su emiteri dužni da se pridržavaju programske šeme odnosno strukture programa, koja je dostavljena prilikom izdavanja odobrenja ili je utvrđena Aneksom 2 – Struktura programa, i da u pisanoj formi obavijeste Agenciju o nastalim promjenama, a o svim značajnijim planiranim promjenama strukture programa zatraže saglasnost Savjeta Agencije za elektronske medije.

Članom 59 Zakona propisano je da je emiter dužan da dnevno emituje najmanje 12 sati programa i da najmanje 10% ukupnog nedjeljnog programa posveti objavljivanju vijesti i informacija iz zone pokrivanja. Takođe, emiter je dužan da dnevno emituje informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.

Metodološki ovir

Analiza programske strukture neprofitnih emitera urađena je na osnovu podataka dobijenih obradom i monitoringom programskih sadržaja emitovanih u periodu od 12. do 18. februara 2024. godine u terminu od 00 do 24 časa, te su na osnovu kvantitativne obrade izvedeni rezultati koji su dati u nastavku teksta.

Polazni podaci

Saglasno izdatim odobrenjima za emitovanje, status neprofitnog emitera imaju:

*- **NVO „Kulturni centar Homer“**, kao emiter radijskog programa **„Radio Homer“**, koji se emituje putem radio- difuzne frekvencije koja pokriva područje opštine Podgorica.*

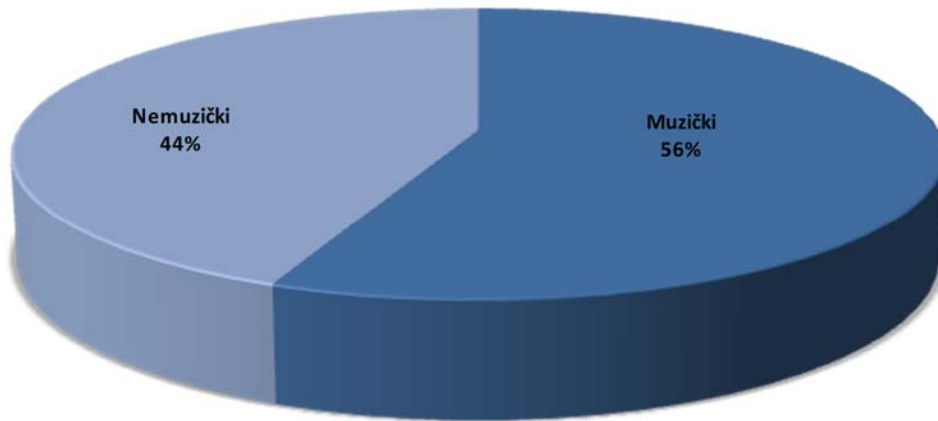
*- **„Mešihat Islamske zajednice u Crnoj Gori“**, kao emiter radijskog programa **„Radio Fatih“**, koji se emituje putem radio-difuznih frekvencija koje pokrivaju područje opština Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Petnjica, Plav, Podgorica, Rožaje i Ulcinj.*

*- **NVO „Udruženje za informativnu i izdavačku djelatnost Radio Svetigora“**, kao emiter radijskog programa **„Radio Svetigora“**, koji se emituje putem radio-difuznih frekvencija koje pokrivaju područje opština Bar, Berane, Bijelo Polje, Cetinje, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Ulcinj, Danilovgrad, Podgorica, Herceg Novi, Tivat, Pljevlja, Žabljak i Plužine.*

Radio Homer

Radijski program „Radio Homer“ se emituje 24 časa dnevno, što na sedmičnom nivou predstavlja 10.080 minuta emitovanog programa.

Ukupno emitovani program na sedmičnom nivou sadrži 56% muzike i 44% sadržaja različite vrste (po žanru ili produkcijskom izvoru)².

Grafik 1.: Struktura radijskog programa - učešće muzičkih i nemuzičkih sadržaja (procenat, sedmično)

Navedeno znači da Radio Homer emituje 4.417 minuta sedmično, odnosno 631 minuta dnevno (oko 11 sati) različitih nemuzičkih sadržaja, dok ostatak emitovanog programa predstavlja muzika.

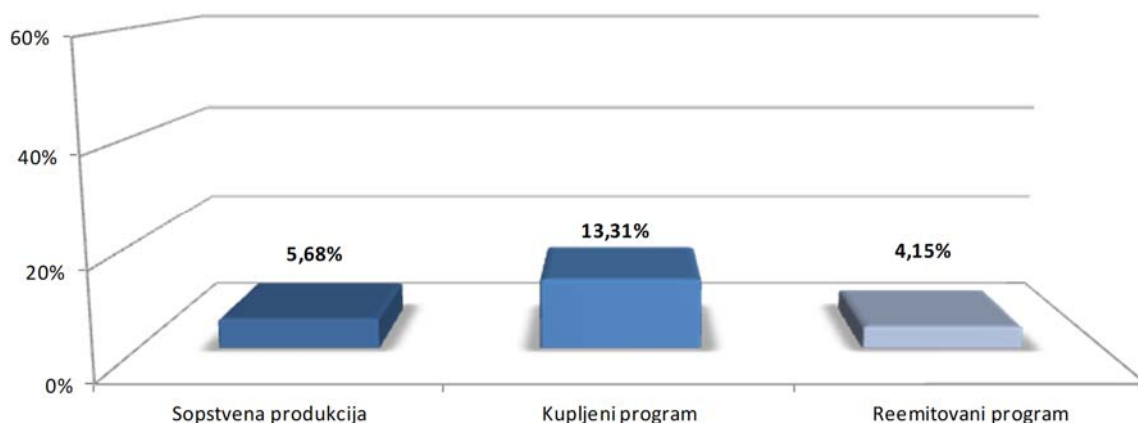
Sopstvenom produkcijom smatraju se informativne, kulturno-umjetničke, muzičke, sportske i druge emisije, kao i drugi izvorno proizvedeni programski sadržaji čiji je proizvođač emiter ili su proizvedeni po njegovoj narudžbi i za njegov račun³. Sopstvena produkcija radijskih emitera podrazumijeva programske sadržaje u kojima izvorni audio materijal, ili autorski dio, čini više od 20%.

U posmatranom periodu, sopstvena produkcija je činila 5,68% ukupno emitovanog programa (573 minuta sedmično), kupljenog programa je bilo 13,31% (1.342 minuta sedmično), dok je reemitovanog bilo 4,15% (418 minuta na sedmičnom nivou)⁴.

² Prema Odobrenju za emitovanje, predviđeno učešće nemuzičkog sadržaja je 43%, dok je učešće muzičkog programa 57%.

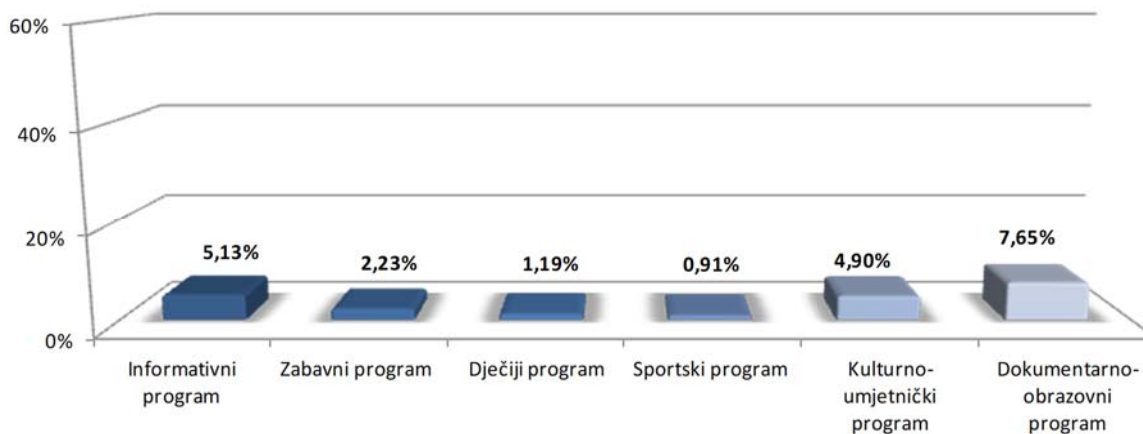
³ Pravilnik o uslovima za određivanje programskih sadržaja koji se smatraju sopstvenom produkcijom („Sl. list CG“, br. 11/12).

⁴ Prema Odobrenju za emitovanje, programsku osnovu Radija Homer, po produkcijskom izvoru, čini 28,72% sopstvene produkcije, 4,17% reemitovanog programa i 22,61% kupljenog programa.

Grafik 2.: Struktura sadržaja po produkcijskom izvoru (procenat, sedmično)

Posmatrano po žanru emitovanih sadržaja zastupljenih u cjelodnevnom programu, dominiraju dokumentarno-obrazovni, informativni i zabavni program.

Grafik 3.: Struktura sadržaja po žanru (procenat, sedmično)

U prikazane podatke emitovanog programa po produkcijskom izvoru i po žanru nije ušlo približno 34 sata sadržaja koji nijesu ispunjavali uslov da sadrže 20% autorskog (ili govornog) dijela. To se odnosi na programske sadržaje „Jutarnji program“ (u programskoj osnovi predviđen kao dio informativnog programa) i „Dnevni program“ (u programskoj osnovi predviđen kao dio zabavnog programa).

Informativni program, sa udjelom od 5,13%, čine „Vijesti“ (u sopstvenoj produkciji) i reemitovani, jednosatni infomativni program Radija Slobodna Evropa.

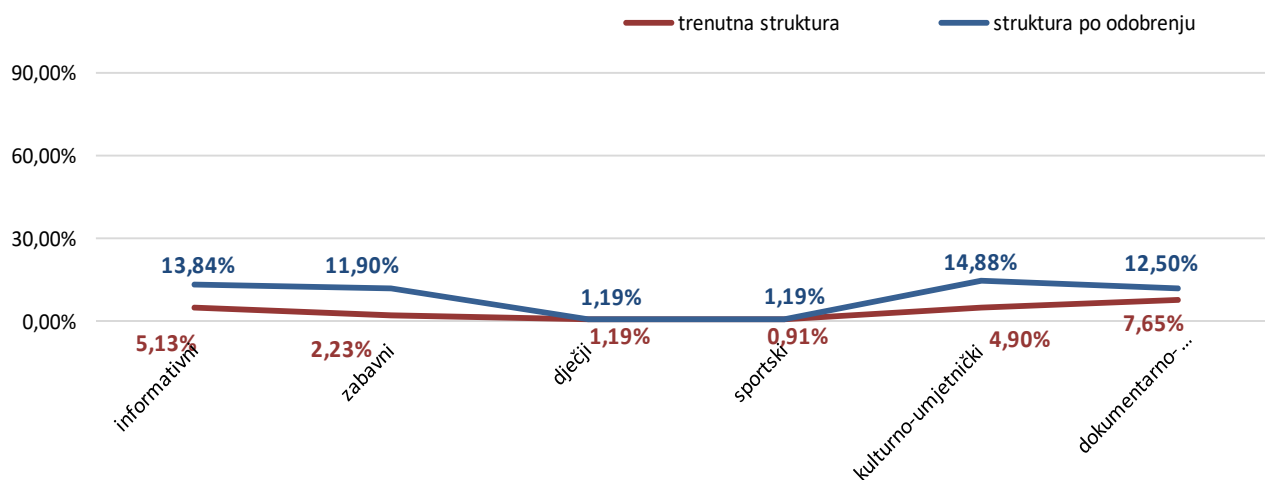
U zabavni program uračunata je emisija „Homerov radio koncert“, pa je u posmatranom periodu emiter ostvario 2,23% zabavnog sadržaja. Ova emisija je u programskoj osnovi, koja čini sastavni dio odobrenja, navedena kao kulturno-umjetnički program. Ipak, kako je po svom sadržaju više odgovarala zabavnom žanru, tako je i razvrstana prilikom analize podataka.

Dokumentarno-obrazovni program realizovan je kroz emisije „Tečaj stranog jezika“, „Homerov mozaik“ i „Radio roman“, što je činilo 7,65% ukupnog programa.

Kulturno-umjetnički program čine emisije kojima se obrađuju teme iz oblasti kulture („Duhovna lira“, „Radio drama“, „Homerov poetski kutak“ i „Homerov audio bioskop“), pa je u posmatranom periodu emiter imao 4,90% kulturno-umjetničkih sadržaja.

Dječiji program, sa učešćem od 1,19%, čini emisija „Homerov radio budilnik“ koja se emituje jednom sedmično, dok je sportski program, sa učešćem od 0,91%, realizovan kroz emisiju „Homerov paraolimpijski klub“.

Monitoringom emitovanih programskih sadržaja za naznačeni period, konstatovana su sljedeća odstupanja u odnosu na programsku strukturu iz Odobrenja

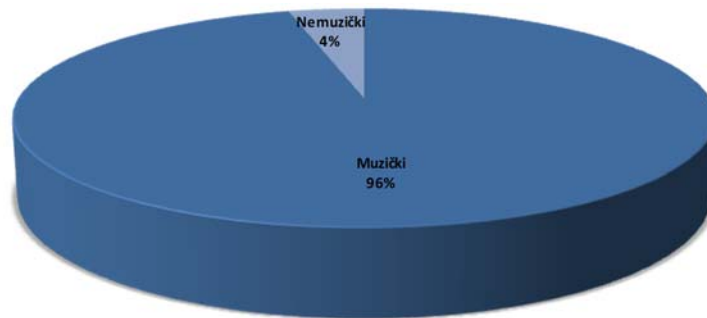

Grafik 4.: Struktura po odobrenju VS trenutna struktura po žanru (sedmično)

Radio Fatih

Radijski program „Radio Fatih“ se emituje 24 časa dnevno, što na sedmičnom nivou predstavlja 10.080 minuta emitovanog programa.

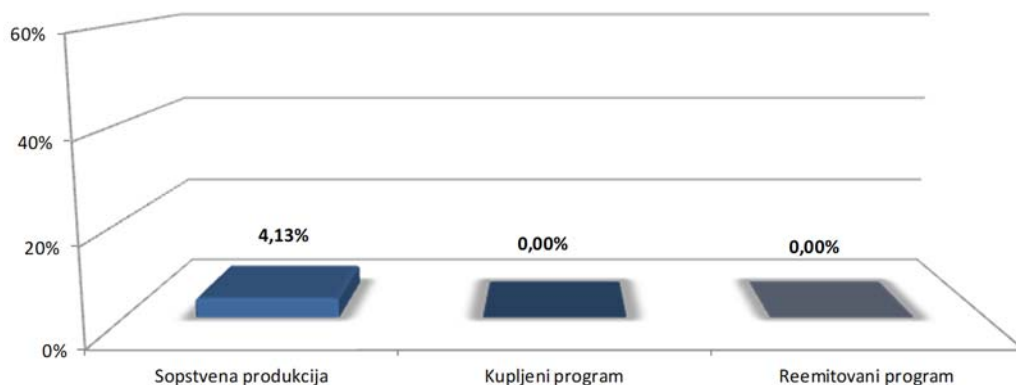
Ukupno emitovani program na sedmičnom nivou sadrži 96% muzike i 4% sadržaja različite vrste (po žanru ili produkcijskom izvoru)⁵.

Grafik 5.: Struktura radijskog programa - učešće muzičkih i nemuzičkih sadržaja (procenat, sedmično)

Navedeno znači da Radio Fatih emituje 416 minuta sedmično, odnosno 59 minuta dnevno (oko jedan sat) različitih sadržaja, dok ostatak emitovanog vremena predstavlja muzika.

Sopstvena produkcija je činila 4,13% ukupno emitovanog programa (416 minuta sedmično), dok kupljenih i reemitovanih programa nije bilo⁶.

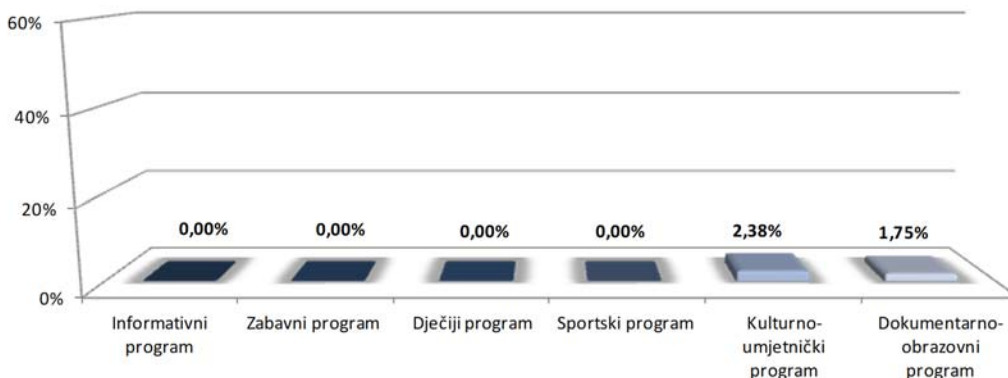

Grafik 6.: Struktura sadržaja po produkcijskom izvoru (procenat, sedmično)

⁵ Prema Odobrenju za emitovanje, predviđeno učešće nemuzičkog sadržaja je 56%, dok je učešće muzičkog programa 44%.

⁶ Prema Odobrenju za emitovanje, programsku osnovu Radija Fatih po produkcijskom izvoru čini 37,64% sopstvene produkcije, 11,80% reemitovanog programa, dok kupljeni programi nisu predviđeni.

Posmatrano po žanru emitovanog sadržaja zastupljenog u cjelodnevnom programu, zastupljeni su samo sadržaji informativnog i kulturno-umjetničkog programa.

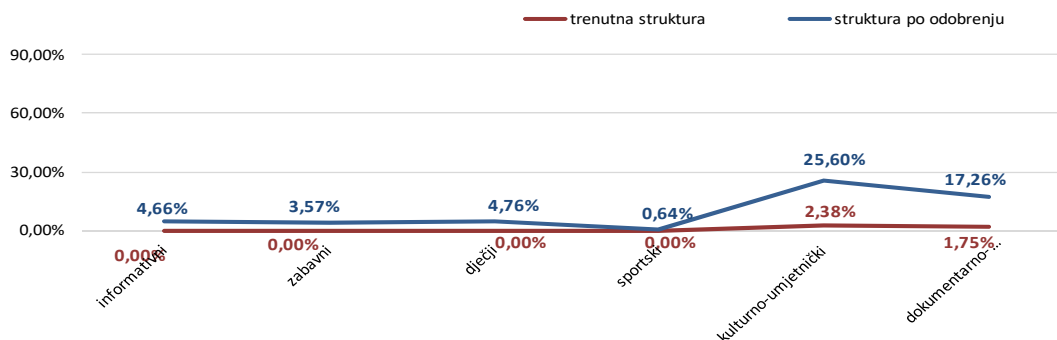
Grafik 7.: Struktura sadržaja po žanru (procenat, sedmično)

Iako je Odobrenjem za emitovanje predviđeno emitovanje programa na bosanskom (38,30%), albanskom (3,87%) i drugim jezicima (14,60%), nijesu uočeni sadržaji na bosanskom jeziku, osim povremene identifikacije radija i sporadično, muzičkog programa (narodna i zabavna muzika).

U posmatranom periodu, emitovani su sadržaji kulturno-umjetničkog (2,38%) i dokumentarno-obrazovnog programa (1,75%), dok nijesu uočeni sadržaji informativnog, zabavnog, dječijeg i sportskog žanra. To znači da emiter ne zadovoljava Zakonom propisanu obavezu da dnevno emituje informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta.

Kulturno-umjetnički program se realizuje kroz sadržaje: „Ezan“ i „Sura jasin“, a dokumentarno-obrazovni program čini emisija „Te medhejt e islamit“ (prim. prev. „Velikani islama“).

Monitoringom emitovanih programskih sadržaja za naznačeni period, konstatovana su sljedeća odstupanja u odnosu na programsku strukturu iz Odobrenja:

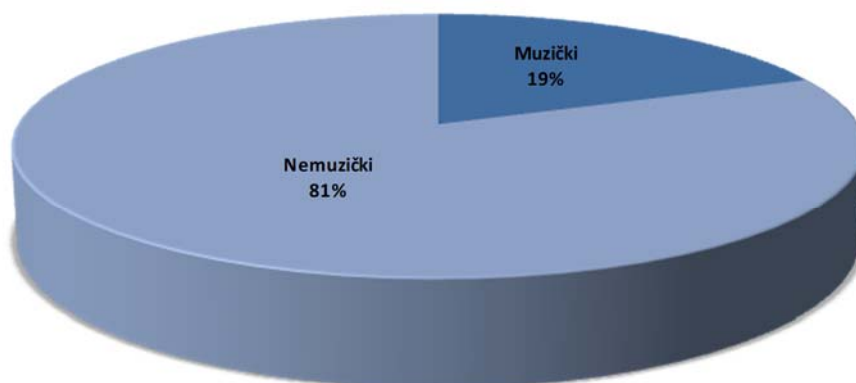

Grafik 8.: Struktura po odobrenju VS trenutna struktura (sedmično)

Radio Svetigora

Radijski program „Radio Svetigora“ se emituje 24 časa dnevno, što na sedmičnom nivou predstavlja 10.080 minuta emitovanog programa.

Ukupno emitovani program na sedmičnom nivou sadrži 19% muzike i 81% sadržaja različite vrste (po žanru ili produkcijskom izvoru)⁷.

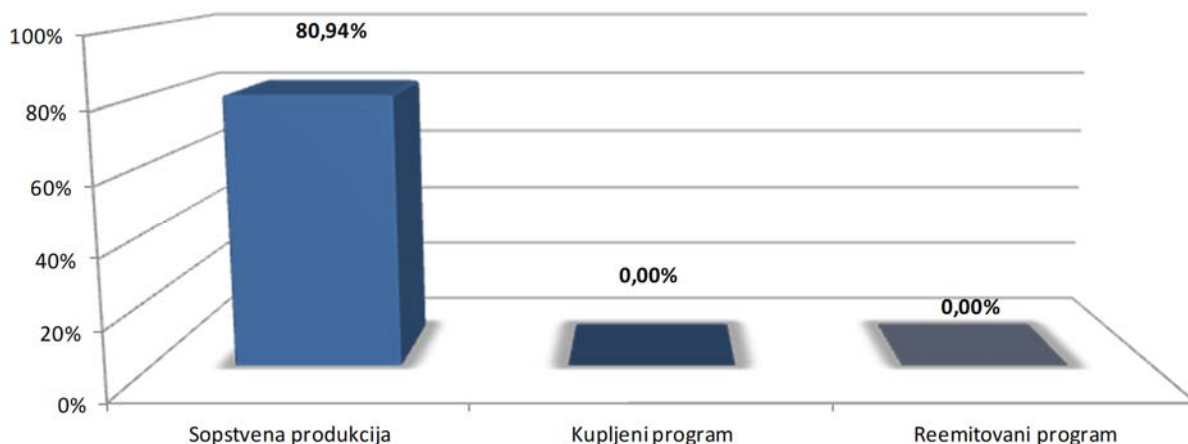
Grafik 9.: Struktura radijskog programa - učešće muzičkih i nemuzičkih sadržaja (procenat, sedmično)

Navedeno znači da Radio Svetigora emituje 8.159 minuta sedmično, odnosno 1.166 minut dnevno (oko 19 sati) različitih sadržaja, dok ostatak emitovanog vremena predstavlja muzika.

U posmatranom periodu emiter je ostvario 80,94% sopstvene produkcije (8.159 minuta sedmično), dok kupljenog i reemitovanog programa nije bilo⁸.

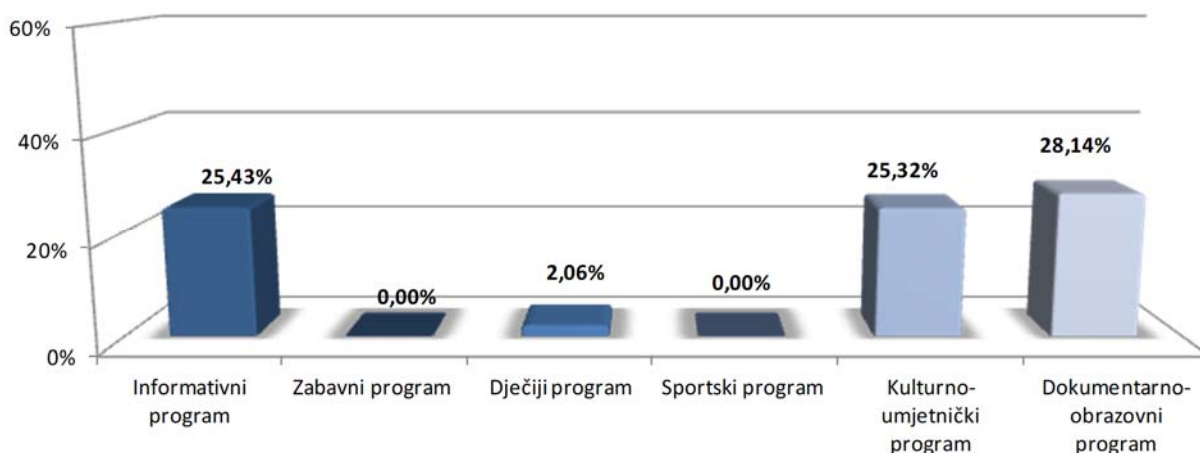
⁷ Prema Odobrenju za emitovanje, predviđeno učešće nemuzičkog sadržaja je 74%, dok je učešće muzičkog programa 26%.

⁸ Prema Odobrenju za emitovanje, programsku osnovu Radija Svetigora po produkcijskom izvoru čini 74,31% sopstvene produkcije, dok reemitovani i kupljeni programi nijesu predviđeni.

Grafik 10.: Struktura sadržaja po produkcijskom izvoru (procenat, sedmično)

Posmatrano po žanru emitovanog sadržaja zastupljenog u cjelodnevnom programu dominiraju dokumentarno-obrazovni, informativni i kulturno-umjetnički program.

Grafik 11.: Struktura sadržaja po žanru (procenat, sedmično)

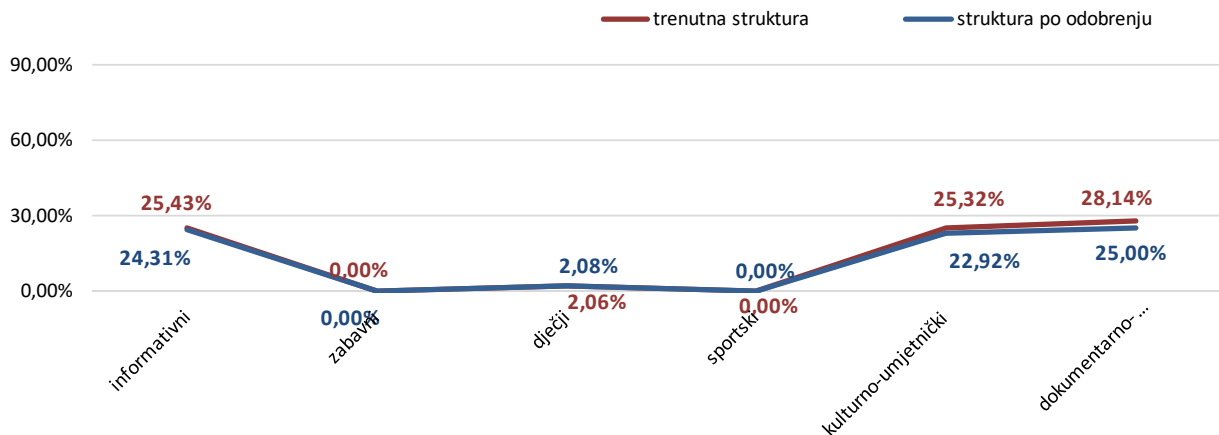
Informativni program je, u posmatranom periodu, imao učešće od 25,43%, a realizovan je kroz petočasovni „Jutarnji program“, „Vijesti iz života Crkve“ i dvije informativne emisije „Vijesti u 14“ i „Danas aktuelno“. Radio Svetigora emituje informativnu emisiju „Danas aktuelno“ prosječnog trajanja 24 minuta i informativnu emisiju „Vijesti u 14“ prosječnog trajanja 15 minuta.

Dokumentarno-obrazovni program je, u posmatranom periodu, imao učešće od 28,14%, a realizuje se kroz sadržaje: „Katihizis“, „Večernji program“ u premijernom i repriznom terminu, „Djeca apokalipse“, „Knjiga o knjizi“, „Biblijski slovar“, „Žitje svetih“, „Kapi žive vode“, „Kalendar“, „Duhovne poruke“, „Kosmetska kandila“, „Iz života Crkve“ i „Ožiljci i opomene“.

U okviru kulturno-umjetničkog programa emituju se: „Jutarnja molitva“, „Kulturni magazin“, „Popodnevni program“, „Riznica“, „Matuška Rusija“, „Šesti čas“ i „Pletenije sloves“. U posmatranom periodu emiter je imao 25,32% kulturno-umjetničkih sadržaja.

Dječiji program, sa učešćem od 2,06%, čine emisije „Spomenak“ i „Anđelčići“.

Monitoringom emitovanih programskih sadržaja za naznačeni period, konstatovana su sljedeća odstupanja u odnosu na programsku strukturu iz Odobrenja:

Grafik 12.: Struktura po odobrenju VS trenutna struktura (sedmično)

Ocjene i zaključci

- Saglasno izdatim odobrenjima za emitovanje, tri neprofitna emitera emituju programe usmjerene na ispunjenje informativnih, obrazovnih, naučnih, stručnih, umjetničkih, kulturnih i drugih potreba određenih društvenih grupa ili zajednica.
- **Radio Homer** svakodnevno emituje oko 11 sati različitih sadržaja, među kojima i sadržaje kao što su „Homerov radio budilnik“, „Homerov paraolimpijski klub“, „Duhovna lira“, „Radio drama“, „Homerov mozaik“, „Homerov audio bioskop“. Navedeni sadržaji su od posebnog značaja jer su prvenstveno namijenjeni osobama oštećenog vida a slične programske sadržaje ne emituje ni jedna druga radijska stanica. Emiter u značajnoj mjeri odstupa od strukture programa koja je predviđena Odobrenjem.
- **Radio Fatih** emituje vjerski program, koji čine emisije posvećene vjerskim temama i pojašnjavanju vjerskih pravila, te su od posebnog značaja za očuvanje vjerskog identiteta pripadnika islamske zajednice. U posmatranom periodu, emiter nije imao sadržaja informativnog, zabavnog, dječijeg i sportskog žanra, pa u značajnoj mjeri odstupa od strukture programa koja je predviđena Odobrenjem. Emiter ne ispunjava zakonsku obavezu da dnevno emituje informativni program u trajanju od najmanje 30 minuta u okviru kojeg najmanje jednu informativnu emisiju u trajanju od najmanje 20 minuta
- **Radio Svetigora** svakodnevno emituje vjerski program u trajanju od oko 19 sati, koji čine emisije posvećene vjerskim temama, kao što su „Vijesti iz Crkve“, „Jutarnja molitva“, „Kulturni magazin“, „Pletenije sloves“, „Katihizis“, „Žitje svetih“, „Iz života Crkve“. U posmatranom periodu, emiter je ostvario gotovo 81% sopstvene produkcije i pridržava se programske strukture koja je predviđena Odobrenjem.

Pripremili: Bojana Konatar
Goran Vuković
Danijela Rašović

Odobrila: Jadranka Vojvodić